



Державна підтримка розвитку малого бізнесу в США (штат Каліфорнія)

Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-
дослідницьким центром на запит
народного депутата України

У США державна підтримка малого бізнесу відбувається шляхом впровадження різноманітних програм:

- гарантовані кредитні програми;
- венчурні програми;
- програми гарантування боргових зобов'язань;
- інвестиційні програми.

Спираючись на досвід США, можна стверджувати, що гарантування позик є однією з найбільш ефективних форм державної підтримки малого підприємництва. У Сполучених Штатах Америки відсутні особливі податкові режими для малих підприємств, дохід підприємства оподатковується в залежності від його розміру. Чекає затвердження Конгресу ініціатива президента стосовно скасування податку на дохід від приросту капіталу для малого бізнесу. Для підтримки та розвитку інновацій створені окремі програми, наприклад Програма Інноваційних Досліджень. Держава активно співпрацює з приватним сектором з метою створення сприятливих умов для розвитку та підтримки стартапів, малого бізнесу. Штат Каліфорнія є одним зі штатів Америки з потужною економікою, яка спирається на малий та середній бізнес.

1. Які кроки на законодавчому рівні здійснено з метою створення умов та заохочення розвитку стартапів, малого бізнесу?

Одним із найважливіших кроків на шляху підтримки та розвитку малого бізнесу у США було створення 30 липня 1953 року **Адміністрації з питань малого бізнесу (Small Business Administration (SBA))**¹. В результаті чого була розпочата розробка цільових федеральних, регіональних програм і проектів розвитку та підтримки малого бізнесу.

З моменту заснування Адміністрація з питань малого бізнесу надала мільйони кредитів, кредитних гарантій, контрактів та консультацій з метою допомоги в заснуванні та розвитку малого бізнесу. **В 1958 році відповідно до Закону про Інвестиційну Компанію** було засновано **програму Інвестиційна Компанія Малого Бізнесу (Small Business Investment Company (SBIC) Program)**, відповідно до прийнятого закону **SBA** видає ліцензії, регулює та допомагає надавати кошти інвестиційним фірмам.

Основними функціями SBA є:

- **Надання доступу до капіталу** (фінансування бізнесу). SBA забезпечує малий бізнес фінансовими ресурсами, починаючи від мікрофінансування (на найменші потреби) до кредитів значних розмірів та інвестиції в акціонерний капітал.

- **Розвиток підприємництва** (навчання, консультування, технічна допомога та тренінги). SBA надає безкоштовні, індивідуальні консультації та консультації по Інтернету для власників малого бізнесу. Проводить безкоштовні та платні тренінги, що стосуються заснування та підтримки розвитку бізнесу. Адміністрації з питань малого бізнесу функціонують на рівні штатів та округів.

- **Державне замовлення (Федеральні закупівлі)**, відповідно до **розділу 15 (g) Закону про Малий Бізнес**, підрозділ Адміністрації з питань малого підприємництва, що займається

¹ Small Business Administration [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sba.gov>.

урядовими угодами (замовленнями) ставить перед собою та іншими федеральними міністерствами і відомствами завдання досягти наступного показника: **23 % контрактів повинно бути підписано з малим бізнесом**. Цей підрозділ також надає малим підприємствам можливості субпідрядних закупівель, інформаційно-пропагандистських програм, а також навчання.

- **Функція захисту (голос малого бізнесу)**. 1978 року в Адміністрації з питань малого бізнесу було створено офіс, який слідкує за законодавчою діяльністю Конгресу та проводить аналіз впливу прийнятого законодавства на малий бізнес. Крім того, офіс проводить широкий спектр досліджень стосовно стану американських малих підприємств та середовища малого бізнесу. Також захистом малого бізнесу займається Національний Омбудсмен.

Ще одним важливим кроком на шляху підтримки та розвитку малого бізнесу є **ініціатива Білого Дому - Стартап Америка**² (включає закони, програми), що була запущена з метою звеличення, надихання та прискорення високого зростання підприємництва по всій країні. Барак Обама закликав федеральний уряд та приватний сектор зробити всі необхідні кроки для успішного розвитку підприємництва по всій країні. Адміністрація Обама запустила серію політик, орієнтованих на підприємництво, в **5 сферах**:

1) Розблокування доступу до капіталу (Unlocking Access to Capital). Результатом цієї політики є:

a) Прийняття **Закону про Працю 5 квітня 2012 року (the Jumpstart Our Business Startups Act (the "JOBS Act"))**³, який дозволяє стартапам більш ефективно залучати капітал з боку інвесторів, прискорювати зростання і прийняття на роботу. Закон дозволяє залучення інвестицій малих розмірів через краудфандинг (фінансування громадою), розширення "міні-публічне розміщення акцій".

b) **Адміністрації з питань малого бізнесу (SBA)** запускає дві ініціативи вартістю **\$ 1 млрд.**, кожна з яких є імпульсом для інвестування (Impact Investing). SBA виділить \$ 1 млрд. на фінансування початкових етапів розвитку підприємства інвестиційним фондам, які орієнтовані на райони національного пріоритету, в тому числі слаборозвинені ринки та сектори (чистої енергетики і освіти). За останні 4 роки тільки **6 %** всього венчурного капіталу було реалізовано на початкових етапах розвитку, з них **70 %** фінансування направлено в три штати - Каліфорнія, Массачусетс і Нью-Йорк.

c) Адміністрація пропонує **безповоротно усунути податок на дохід від приросту капіталу** для фондів малого бізнесу (Small Business Stock). Ліквідація даного податку буде стимулом для людей, охочих інвестувати в гарну ідею. Також інвестор повинен утримувати фонд протягом 5 років, щоб скористатися перевагами податкового скорочення. В 2010 році була застосована дана практика відповідно до Закону про Податкові пільги, Страхування з безробіття та Створення Робочих Місць від 2010 року, також 100 % усунення податку на дохід від приросту капіталу було продовжено для малих підприємств, які випустили акції в 2011 році (Статус пропозиції в очікуванні дій Конгресу).

² Startup America [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/economy/business/startup-america>.

³ Jumpstart Our Business Startups (JOBS) Act [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sec.gov/spotlight/jobs-act.shtml>.

d) **Казначейська Служба (Treasury Department)** спрощує правила на податковий кредит (Tax Credits) для приватних інвестицій в об'єднання з більш низькими доходами (Lower-Income Communities). Ці реформи дадуть змогу залучити кошти з приватного сектору для інвестицій в стартапи та малий бізнес, що функціонує в населених пунктах з низьким рівнем доходу. Реформи послаблять вимоги до реінвестування для суб'єктів общинного розвитку (community development entities). (Статус: запропоновані правила були опубліковані).

2) Зв'язок з наставниками (Connecting Mentors):

- **SBA, Департамент Енергетики та Енергетичне Агентство з Передових Дослідницьких Проектів (Advanced Research Projects Agency-Energy)** запустив **Програму Наставництва** для стартапів, що займаються питанням чистої енергетики в лютому 2011 року. Ця програма фінансує 4 бізнес-акселератори (відібраних на конкурсній основі), які відібрали досвідчених наставників для 100 компаній, що займаються питанням чистої енергетики, з усієї країни.

- **Департамент у Справах Ветеранів (Department of Veterans Affairs)** запустив нові інкубатори, щоб допомогти ветеранам розпочати бізнес та мати високі темпи зростання.

- **Національний Науковий Фонд** запустив **Національний Центр від Інженерної Підготовки до Інноваційної (Епіцентр)**. Національний Науковий Фонд виділив грант розміром в 10 млн. \$ терміном на 5 років для запуску Національного Центру, що займається викладацькою діяльністю на теми інновацій та підприємництва в близько 350 інженерних школах по всій країні.

- **Департамент Енергетики фінансує Національний конкурс з бізнес-планування в сфері чистої енергетики (National Clean Energy Business Plan Competition) серед студентів по всій країні.** Метою проведення даного конкурсу є підтримка та розширення можливостей молодого покоління американських підприємців, що займаються джерелами чистої енергетики. Департамент Енергетики виділив \$ 2 млн.

- **Департамент Енергетики запустив Студентський Вітровий Конкурс (Collegiate Wind Competition).** Метою даного конкурсу є допомога майбутнім вченим, інженерам та підприємцям в розвитку вітроенергетики.

- **Департамент Освіти** запускає новий **Національний Освітній Стартап Виклик (National Education Startup Challenge)**, таким чином, Департамент Освіти запрошує учнів середньої школи, вищої школи, студентів коледжу розробити інноваційне рішення до проблеми освіти та підготувати бізнес-план для нової компанії або неприбуткової організації, яка продукуватиме це рішення.

3) Зниження бар'єрів (Reducing Barriers):

- **Департамент Внутрішньої Безпеки** оголосив нові ініціативи для підприємців-іммігрантів, а саме введення **стартап-візи**. В рамках імміграційної реформи Президент підтримав дії Конгресу, які спрямовані на залучення «кращих мізків» до Америки шляхом надання візи іноземним підприємцям, інвесторам-іммігрантам, які хочуть почати бізнес в Америці та допомогти залишитися в країні найбільш перспективним іноземним випускникам в галузі науки та математики після закінчення навчання в США.

- **Президент Обама підписав законопроект, який полягає в перетворенні осіб, які шукають роботу, на осіб, які створюють робочі місця.** Сприяння самозайнятості (Self-Employment Assistance) дозволяє підприємцю з життєздатним бізнес-планом отримувати допомогу з безробіття, до тих пір, поки його бізнес не почне стабільно функціонувати. Поняття «Сприяння самозайнятості» (Self-Employment Assistance) також відображається в Законі про Робочі Місця в Америці (American Jobs Act).

- **Більш керований тягар студентського кредиту для молодих підприємців.** Президент Обама спростив для американців процес управління студентським кредитним боргом, що включає імплементацію плану погашення «Плати так, як ти заробляєш» (Pay As You Earn), що дозволяє позичальникам зменшити свої щомісячні федеральні платежі за кредитом, позичальник платить 10 % від свого доходу.

- **В межах програми Інноваційні Дослідження Малого Бізнесу (Small Business Innovation Research (SBIR))** федеральний уряд виділяє \$ 2,5 млрд., це річне фінансування початкової стадії розвитку малого бізнесу, що займається інноваційними дослідженнями. Дослідження повинні відповідати національним потребам.

- **Американський Офіс Патентів та Товарних Знаків (U.S. Patent & Trademark Office (USPTO))** запустив ініціативу під назвою **Вдосконалення Експертизи Контролю Часу (Enhanced Examination Timing Control Initiative)**, дана ініціатива дає можливість винахідникам обрати один із видів проведення експертизи (**Three-Track Examination**), в результаті чого винахідник керує власним часом. Крім того, дана ініціатива сприяє встановленню більш ефективного ринку інновацій. В рамках цієї ініціативи заявники зможуть обрати проведення експертизи за окрему плату (**Track I**, на даний час ця ініціатива запущена), обрати проведення експертизи за стандартною (існуючою) процедурою (**Track II**), або обрати процедуру, яка полягає у затримці проведення експертизи та платежів до 30 місяців (**Track III**). **Three-Track** допоможе всім підприємцям контролювати час шляхом створення коротших загальних черг на проведення експертизи.

4) Прискорення інновацій (Accelerating Innovation):

- Президент Обама своїм Меморандумом дав вказівку Федеральним Агентствам пришвидшити дослідницькі відкриття/прориви (Breakthroughs). Відкриття в галузі науки і техніки є підґрунтям для нових галузей промисловості, нових компаній і нових робочих місць. Новий **Меморандум Президента** спрямовує всі федеральні агентства, які мають у своєму розпорядженні науково-дослідні об'єкти, зробити всі необхідні кроки для прискорення процесу передачі інновацій з лабораторії на комерційний ринок. Внаслідок чого використання коштів (більш ніж 130 мільярдів \$ в рік), які федеральний уряд інвестує в дослідження і розробки, буде більш ефективним. Дане розпорядження прискорює приватно-державну дослідницьку співпрацю, дослідження малого бізнесу, гранти на розробку та забезпечує більшу гнучкість для регіональних інноваційних кластерів.

- **Національний Науковий Фонд** запустив **Програму Інноваційний Корпус (Innovation Corps (I-Corps))**. Вона сприяє формуванню **національної інноваційної екосистеми**, яка поєднує наукові відкриття з розвитком технологій і з потребами суспільства. Програма Інноваційний Корпус заснована на державно-приватній співпраці. Розробники технологій, бізнес-лідери, венчурні капіталісти та інші особи з приватної індустрії будуть виступати в

якості менторів I-Corps, що підвищить здатність первинних дослідників трансформувати свої наукові і технічні результати в успішні технології.

- **Нова Національна Ініціатива Інкубатор для Чистої Енергетики (National Incubator Initiative for Clean Energy)** від **Департаменту з Енергетики** надає підтримку інкубаторам по всій країні з метою розкриття творчого потенціалу підприємців Америки. За допомогою цих інкубаторів малий бізнес і підприємці можуть отримати важливі послуги, які допоможуть успішно розвивати і комерціалізувати технології, пов'язані з чистою енергетикою. Інкубатори сприяють розвитку бізнесу, доступу до капіталу, підтримці виробництва, надають менторські послуги.

- **Національні Інститути Здоров'я (National Institutes of Health (NIH)), Управління Передачі Технологій (Office of Technology Transfer)** розробили нові угоди для стартап-компаній, щоб отримати ліцензії на ранніх стадіях біомедичних відкриттів. Молоді компанії (до 5 років), які мають менше 50 працівників, мають право користуватися новими, короткостроковими ліцензійними угодами – **ліцензійна угода оцінки та ліцензійна комерційна угода (Start-Up Evaluation License Agreement and the new Start-Up Commercial License Agreement)**.

- **Розробка Нової Патентної Системи (Inventing a New Patent System)**. Прийнятий **Закон Америки про Винаходи (America Invents Act)** допоможе компаніям і винахідникам уникнути дорогих затримок і непотрібних судових розглядів. Відповідно до прийнятого закону **USPTO (Американський Офіс Патентів та Товарних Знаків)** отримає ресурси для того, щоб значно скоротити час (до 12 місяців) опрацювання заявки на патент. Також очікується скорочення накопичень патентних заявок, зменшення судових розглядів.

- **Американський Офіс Патентів та Товарних Знаків у співпраці з Національним Науковим Фондом** запустив пілотну програму **Інноваційні Дослідження Малоого Бізнесу (Small Business Innovation Research (SBIR))**. Програма передбачає виділення винагород для малого бізнесу. З моменту запуску даної програми Американський Офіс Патентів та Товарних Знаків надає освітні послуги через свою **Академію Глобальної Інтелектуальної Власності (Global Intellectual Property Academy (GIPA))**. Академія буде надавати місячні вебінари, що охоплюють широке коло питань з інтелектуальної власності.

5) **Вивільнення можливостей ринку (Unleashing Market Opportunities)** для таких галузей, як охорона здоров'я, чиста енергетика та освіта.

- **Стартап Америка - Виклик для Політики (Startup America Policy Challenge)**. Білий Дім використовує онлайн-платформу, щоб дізнатися думку підприємців та широкої громадськості, щодо шляхів прискорення підприємницької інноваційної діяльності в трьох пріоритетних галузях: охорона здоров'я, чиста енергетика та освіта. Найкращі ідеї поширюються серед Департаментів Охорони Здоров'я, Енергетики та Освіти.

2. Кредити для бізнесу, участь у цьому процесі держави, гарантії.

Адміністрація з питань малого бізнесу має цілий ряд кредитних програм, які відрізняються за метою використання кредитних коштів, їх суми в доларах, а також вимоги,

яким повинен відповідати позичальник.⁴ У більшості цих програм є три основні гравці: **позичальник, кредитор та SBA. Агентство фактично не надає кредити, а в більшості випадків гарантує частину позики, наданої кредитором (за винятком мікрокредитів).** Кредитором може бути регульований банк, кредитна спілка або об'єднання на базі кредитної організації (community based lending organization). Для отримання інформації стосовно місцезнаходження кредитора в необхідному районі, SBA має онлайн-інструмент під назвою **LINC (база кредиторів)**. SBA пропонує широкий вибір кредитних програм для дуже специфічних цілей. **Основні кредитні програми для малого бізнесу:**

✓ **7(a) Кредитна Програма**, основна кредитна програма для бізнесу, яку надає Адміністрація. Дана кредитна програма включає 10 видів кредитів, які вимагають дотримання певних кваліфікаційних вимог, в залежності від мети, розміру кредиту. Відповідно до **Основної 7(a) Кредитної Програми (Basic 7(a))**, кредит видається прибутковому бізнесу терміном **на 10 років для оборотного капіталу, основних засобів; 25 років – для нерухомості. Максимальний розмір кредиту \$ 5 мільйонів, SBA гарантує не більше \$ 3,75 мільйона.** Наступним видом кредиту цієї кредитної програми є **Міжнародний Торгівельний кредит (International Trade Loan (ITL))**, терміни та розмір кредиту такі ж, як і в попереднього кредиту, але метою отримання кредиту є підготовка до експортування продукції. Для фінансування сезонних потреб бізнесу надається **сезонний кредит (Seasonal CAPlines)** терміном **на 10 років та розміром в \$ 5 мільйонів, SBA гарантує не більше \$ 3,75 мільйона.** **Мінімальний розмір кредиту, який можна отримати за 7(a) Кредитною Програмою – це \$ 350 000, мінімальний термін – 3 роки (Builders CAPlines).**

✓ **504 Кредитна Програма (The 504 Loan Program)**, програма економічного розвитку, яка підтримує зростання малого бізнесу в Америці та допомагає спільнотам (громадам) шляхом розширення бізнесу та створення нових робочих місць. Ця кредитна програма передбачає довгострокові кредити з фіксованою процентною ставкою, підконтрольне іпотечне кредитування для придбання і/або реконструкції основних фондів, включаючи землю, споруди, обладнання. Допускається рефінансування. **Максимальний розмір довгострокового кредиту становить:**

- **5 мільйонів \$** для підприємств, які створюють певну кількість робочих місць або поліпшують місцеву економіку;
- **5 мільйонів \$** для підприємств, які відповідають конкретній меті державної політики, в тому числі кредити на розвиток сільських територій, розширення малих підприємств, що перебувають у власності ветеранів, жінок і меншин;
- **5,5 мільйонів \$** для виробників і на реалізацію програм, що пов'язані зі зниженням споживання енергії даним підприємством (на кожний проект, що знижує споживання енергії позичальника принаймні на 10 відсотків). Програми не повинні бути пов'язані зі створенням нових робочих місць.

Встановлюється фіксована, щомісячна відсоткова ставка. Довгострокові кредити на нерухомість видаються терміном на 20 років, важке обладнання – на 10-20 років.

Малі підприємства, які можуть отримати 504 кредит:

⁴ What SBA Offers to Help Small Businesses Grow [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sba.gov/loans-grants/see-what-sba-offers/what-sba-offers-help-small-businesses-grow>.

✚ **Малі – чиста вартість активів до \$ 15 млн. Чистий прибуток після сплати податків відповідно до \$ 5 млн.**

✚ **Створені і працюють з метою отримання прибутку.**

✚ **Більшість видів бізнесу – роздрібна торгівля, послуги, оптові продажі або виробництво.**

✓ **Програма мікропозик (The Microloan Program),** надає кредити невеликих розмірів (**до \$ 50 000**) жінкам, підприємцям з низьким рівнем доходу, меншинам (minority), ветеранам, через мережу з більш ніж 100 Посередників по всій країні. В рамках цієї програми SBA робить фонди доступними для некомерційних посередників, які, в свою чергу, роблять невеликі кредити безпосередньо для створення та існування бізнесу (на початковому етапі). Підприємці працюють безпосередньо з Посередниками, щоб отримати фінансування та інформаційну бізнес-підтримку. Виручка з мікропозики може бути використана на оборотний капітал (working capital) або купівлю меблів, стільників, продовольства, матеріалів. Мікрокредити **не можуть бути використані** для купівлі нерухомості. **Процентні ставки** обговорюються між позичальником і посередником (Intermediary). **Максимальний термін** для мікропозик становить **шість років**. Платежі здійснюються безпосередньо з малого бізнесу до посередника. Програма також надає бізнес-тренінги та технічну допомогу позичальнику, щоб допомогти йому успішно розпочати і розвивати свій бізнес. Такі тренінги та технічна допомога можуть включати загальну бізнес-освіту, допомогу в бізнес-плануванні, галузеву підготовку (тренінги).

3. Інші державні програми підтримки малого бізнесу.

❖ **Державна Програма просування Торгівлі та Експорту.** Програма полягає в створенні фонду, який сприятиме процвітанню малого бізнесу в середині країни та можливість вийти на міжнародний ринок.

❖ **Програма гарантування боргового зобов'язання (Surety Bonds).** Програма гарантування – це державно-приватне партнерство між Федеральним урядом та компаніями-поручителями (surety companies), метою якої є забезпечення малого бізнесу фінансовою допомогою. Програма спрямована на малі підприємства, які відчувають нестачу оборотного капіталу.

Гарантована порука (surety bond) являє собою тристоронній інструмент між поручителем (хтось, хто погоджується нести відповідальність за борги або зобов'язання іншого) підрядником (a contractor) і власником проекту. Угода зобов'язує підрядника дотримуватися термінів та умов договору. Якщо підрядник не зможе успішно виконати контракт, поручитель бере на себе відповідальність підрядника і гарантує, що проект буде завершений.

Завдяки програмі, Адміністрація з питань малого бізнесу (SBA) укладає договір з поручителем, гарантуючи, що SBA візьме на себе відсоток втрат в разі, якщо підрядник порушить умови (терміни) договору. Гарантії Адміністрації з питань малого бізнесу є стимулом для поручителя в забезпеченні підтримки (отримання кредиту) відповідним підрядникам.

SBA може гарантувати облігації для контрактів до \$ 5 млн. SBA відшкодовує поручителю від 70 % до 90 % збитків, якщо підрядник не виконує свої зобов'язання за контрактом.

❖ **Програма Венчурного Капіталу (Venture Capital Program): Компанія Інвестування в малий бізнес (Small Business Investment Company (SBIC)).** Багатомільярдна програма, заснована 1958 року, є однією з багатьох програм фінансової допомоги, яку надає Адміністрація з питань малого бізнесу США. Венчурний капітал розміщується у формі акціонерного капіталу.

Програма державно-приватної інвестиційної співпраці створена, щоб допомогти заповнити розрив між наявним зростаючим капіталом та потребами малого бізнесу. SBA не інвестує напряму в малий бізнес, а покладається на досвід кваліфікованих приватних інвестиційних фондів. SBA (Адміністрація з питань малого бізнесу) видає ліцензії цим фондам. SBIC шукає на території США перспективні підприємства, які потребують фінансових коштів або часткового фінансування. **Адміністрація з питань малого бізнесу гарантує виплату \$ 150 млн.**

❖ **Програма Інноваційного Дослідження для Малого бізнесу (The Small Business Innovation Research (SBIR) program).** Конгрес США розробив спеціальну програму розвитку інновацій для малих підприємств. Відрахування на цю програму щорічно збільшуються на 1 млрд. дол. США. Адміністрація SBA відіграє роль основного координатора програми SBIR, здійснюючи керівництво та контроль реалізації інноваційних проектів, затверджених тематичними планами всіх співзасновників. Адміністрація SBA щорічно звітує перед Конгресом про результати реалізації проектів в рамках цієї програми.

Завдяки конкурсній програмі на базі нагород **SBIR** надає змогу малим підприємствам дослідити їх технологічний потенціал. Завдяки цій програмі малі підприємства можуть брати участь у дослідженнях та розробках на федеральному рівні.

Правові засади програми. Тільки малий бізнес США має право брати участь у програмі SBIR. Деякі вимоги, яким повинні відповідати учасники програми на момент отримання 1 та 2 фази премій:

- **Бізнес створений з метою отримання прибутку та розташований в Сполучених Штатах;**
- **Не більше 500 працівників (включаючи працівників філій);**
- **Фірма, в якій більше 50% власності належить і контролюється однією або декількома особами (громадяни або іноземці, що постійно проживають в США).**

На даний час одинадцять федеральних агентств та відомств беруть участь у програмі SBIR.

❖ **Програма Передачі Технологій в малому бізнесі (Small Business Technology Transfer (STTR))** - програма, яка розширює можливості фінансування в інноваційні дослідження і розробки (R&D). Програма полягає в розширенні партнерства між державним та приватним сектором, що включає спільні венчурні можливості для малого бізнесу та неприбуткових дослідницьких інститутів. Однією з вимог Програми є офіційна співпраця малого бізнесу з науково-дослідними інститутами.

4. Державна підтримка та розвиток малого бізнесу в штаті Каліфорнія.

Каліфорнія пропонує ряд інформаційних ресурсів для підприємців і ділових людей. Щоб отримати бізнес-допомогу, можна звернутися до:⁵

- **Центру Розвитку Малого Бізнесу (Small Business Development Centers),** допомагає малому бізнесу отримати доступ до капіталу;
- **Асоціації Каліфорнії з питань місцевого економічного розвитку (California Association for Local Economic Development);**
- **Центру Послуг Відставних Керівників (Service Core of Retired Executives);**
- **Центрів з Міжнародного Розвитку Торівлі (Centers for International Trade Development).**

У штаті Каліфорнія функціонує шість відділень **Адміністрації з питань малого бізнесу**, це округ Лос-Анджелес, округ Фресно, округ Сакраменто, округ Сан-Дієго, округ Сан-Франциско та округ Санта-Ана. Стільки ж адміністрацій функціонує в штаті Техас, в інших штатах Америки - по дві або одній адміністрації⁶. До програм, які надає Адміністрація з питань малого бізнесу, може долучитися малий бізнес штату Каліфорнія. **Адміністрації з питань малого бізнесу** в округах, крім вищезгаданих послуг, надають:

- Допомогу підприємствам, які перебувають у власності та під контролем соціально і економічно неблагополучних осіб. Допомога надається шляхом реалізації програми Розвитку Підприємництва Меншин (Minority Enterprise Development Program).
- Консультування жінок - власниць малого бізнесу (Women's Business Ownership Representatives).
- Доступні спеціальні кредитні програми для залучення малого бізнесу в міжнародну торгівлю.
- Доступні гарантовані кредити для ветеранів.

Інформації стосовно спеціальних режимів оподаткування, пільг на території штату Каліфорнія не знайдено.

Інформацію підготувала Валентина Головань,

аналітик ЄІДЦ

⁵ How to Start a Small Business in California [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://m.wikihow.com/Start-a-Small-Business-in-California>.

⁶ SBA District Offices [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.sba.gov/tools/local-assistance/districtoffices>.